

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๑๖/๒๕๖๖

วันที่ ๑๑ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { ศาลฎีกา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบ
รับฟังได้ว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดและกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม (๒) มาตรา ๖๖ วรรคสอง จำเลย
อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติดพิพากษายืน จำเลยฎีกาและได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ระหว่าง
การพิจารณาของศาลฎีกา จำเลยยื่นคำร้องโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า ในวันที่จำเลยฎีกา
พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับแล้ว กฎหมายดังกล่าว
เป็นคุณแก่จำเลยโดยยกเลิกบทสันนิษฐานความผิด ไม่ให้รับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยปริมาณสารบริสุทธิ์
เป็นกรณีที่กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังกระทำความผิด
ต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดไม่ว่าทางใด การที่มาตรา ๒๑ กำหนดบทเฉพาะกาล
ให้สันนิษฐานว่าการกระทำเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายเดิมยังคงมีผลใช้บังคับแก่คดีที่
ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับจนกว่าคดีจะถึงที่สุด เป็นเหตุให้
จำเลยยังคงอยู่ภายใต้บทสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดไม่ใช่เป็นเพียงผู้ครอบครองยาเสพติด
บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

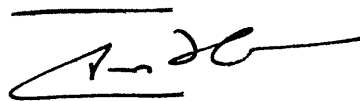
คำร้องมีประเด็นให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสองหรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย และมาตรา ๒๙ เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยความในวรรคสอง บัญญัติว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

โดยที่รัฐได้รวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่กระจายอยู่หลายฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร นำมาจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมเข้ากับสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งแนวทางการบังคับใช้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ กรณีมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดให้บทบัญญัติที่ให้สันนิษฐานว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และเพื่อขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีผลใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แล้วแต่กรณี จนกว่าคดีถึงที่สุด บทบัญญัตินี้ตั้งกล่าวไว้เป็นการเฉพาะแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ จนกว่าคดีถึงที่สุด สำหรับความผิดตามบทกฎหมายเดิมคือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม (๒) ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในเวลาที่มีการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้น แม้ว่าจะกำหนดไว้เป็นข้อสันนิษฐานตามกฎหมายอาศัยปริมาณสารบริสุทธิ์เป็นเกณฑ์ แต่ไม่ใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสดูสู้คดีพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดนั้นได้ ซึ่งในชั้นการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยมีโอกาสนำสืบพยานหลักฐานพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว กระทั่งคดีผ่านการพิจารณาพิพากษาจนแล้วเสร็จ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาและกำหนดโทษ บทบัญญัตินี้ตั้งกล่าวยังคงอยู่ภายใต้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อกฎหมายบัญญัติให้การกระทำนั้นเป็นความผิดและต้องรับโทษ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง สำหรับข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่ามาตรา ๒๑ เป็นเหตุให้จำเลยยังคงอยู่ภายใต้

บทสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ครอบครองยาเสพติดนั้น เห็นว่า เจตนารมณ์ของบทมาตราดังกล่าวยังคงมุ่งหมายให้กฎหมายเดิมยังคงมีผลใช้บังคับเพื่อยับยั้งและป้องปราม ภัยร้ายจากยาเสพติดอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม เป็นสำคัญ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติเพื่อฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งกรณีมีบทกฎหมายรับรองคุ้มครองไว้อยู่แล้ว เห็นได้ว่า แม้จะเป็นบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่ไม่ถึงขนาดเป็นการเพิ่มภาระ แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจนเกินสมควรแก่เหตุ แม้ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในปริมาณเล็กน้อยไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ก็มีข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ ซึ่งเป็น ข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด จำเลยมีโอกาสนำพยานหลักฐานพิสูจน์หักล้างได้เช่นกัน มาตรา ๑๔๕ ในความผิดฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษโดยกระทำเพื่อการค้า ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาในคดีนี้ จำเลยมีโอกาสนำพยานหลักฐานพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้ทำนองเดียวกัน ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ยังคงให้กฎหมายเดิมมีผลใช้บังคับ แก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว ย่อมไม่ได้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของจำเลยในการต่อสู้คดีแตกต่าง ไปจากสิทธิหรือเสรีภาพของจำเลยตามกฎหมายใหม่ยิ่งกว่านั้น หลักการตีความกฎหมายที่ให้ใช้บังคับ ตามกฎหมายที่เป็นคุณแก่จำเลยไม่ว่าในทางใด จะนำมาใช้แก่กรณีที่กฎหมายบัญญัติไม่ชัดเจนไปในทางใด ทำให้ต้องมีการตีความ แต่กรณีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่มีความชัดเจนให้ใช้บังคับฐานความผิดตามกฎหมายใด ไม่จำเป็นต้องตีความอีก ย่อมไม่มีเหตุที่จะต้องนำหลักการตีความการใช้บังคับกฎหมายที่เป็นคุณแก่จำเลย มาปรับใช้ในกรณีนี้ ส่วนการปรับโทษศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาย่อมมีดุลพินิจใช้บังคับบทกำหนดโทษ ที่เป็นคุณแก่จำเลยได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ เป็นบทกฎหมายที่ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพไว้ด้วยแล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

(นายจिरินติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ